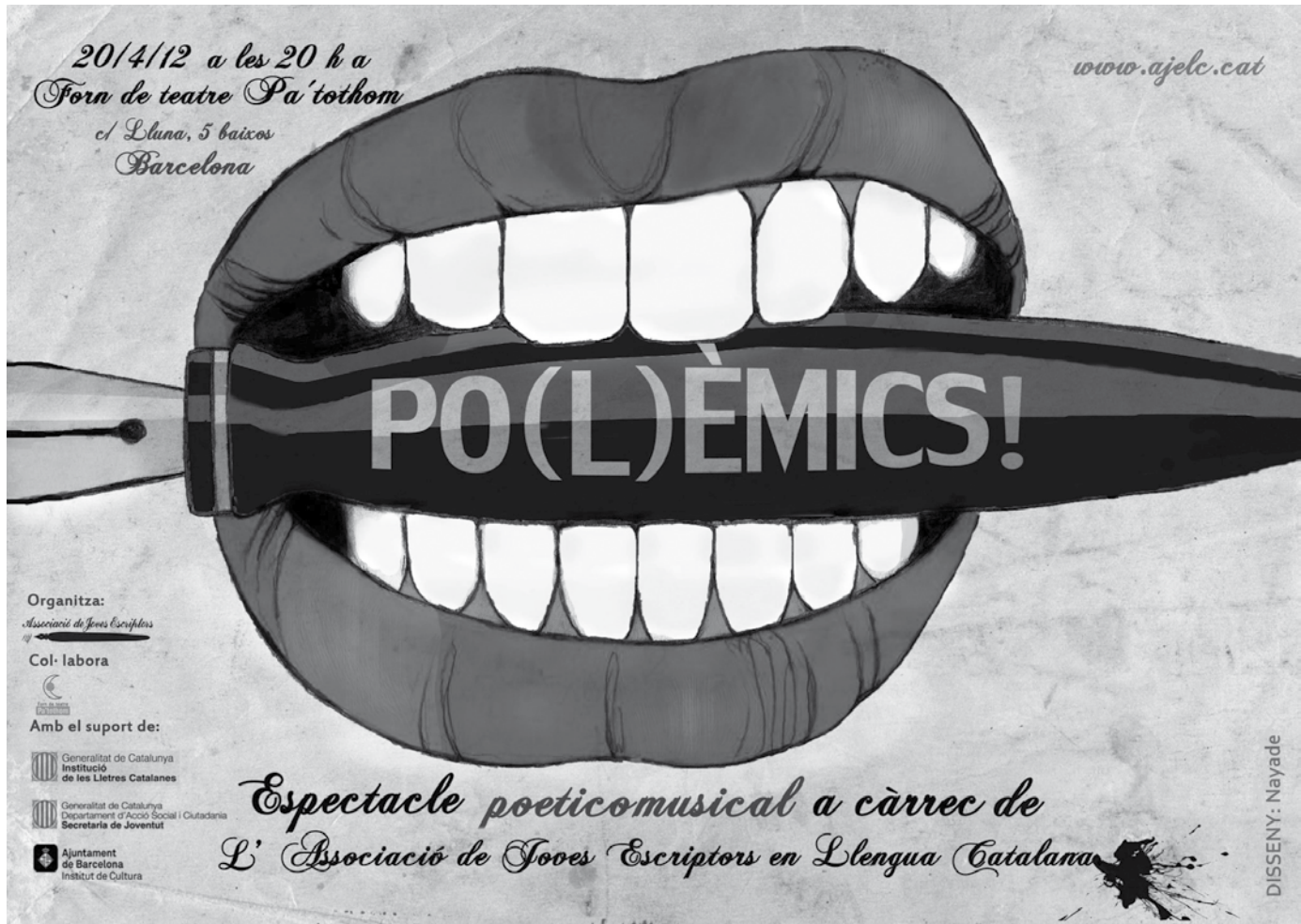

Versos joves entre llavis per no naufragar

JORDI LÓPEZ

De fa molts anys que l'Associació de Joves Escriptors en Llengua Catalana esdevé el recer i la primera plataforma de molts joves escriptors catalans. Ara que acaba d'acomplir un nou cicle amb el sabadellenc Jordi López al capdavant, li hem demanat que ens valori com l'AJELC ha navegat en aquests nous corrents poètics.

Estem en temps moderns, i prova d'això és que rebo la proposta d'aquest article via Facebook. Immediatament dic que sí, que encantat, i decideixo submergir-me en allò que tant odien els polítics: fer memòria.

Vaig ser president de l'Associació de Joves Escriptors en Llengua Catalana des del 2009 fins al 2012. Vaig tenir la sort de coincidir amb un grup de poetes que vam gaudir moltíssim de les nits recitant allà on la poesia era requerida.

Mai, dins del panorama catalanoparlant, s'ha publicat tanta poesia; mai hi ha hagut tants recitals, ni tan plens de gent. Ningú llegeix poesia, però tothom ha anat alguna vegada a un recital. Són aquestes contradiccions de país, que fa dècades que arrosseguem. Què té la poesia que costa tant llegir-la, i en canvi és molt fàcil escoltar-la?

Una de les claus d'aquesta bona època és el retorn de la poesia al carrer, a l'oralitat, al refrec dels versos amb la vida quotidiana. Es tracta d'apropar les paraules a les orelles de les persones que mai anirien a una llibreria a fer-se amb un llibre de metàfores.

Per tal d'assolir aquest objectiu hem comptat amb l'ajuda de molts músics: saxofonistes, teclistes, trompetistes, guitarristes, fins i tot música electrònica. Ens hem mogut sense complexos per escenaris petits, festes del vi, bars de nit, plataformes literàries diürnes..., i el resultat sempre ha estat de sorpresa, d'agraïment; i a vegades, fins i tot, d'estupefacció. En més d'una ocasió, a l'hora de finalitzar l'espectacle, o el recital, ens han vingut a parlar persones no lectores que, avergonyides, han reconegut que no han parat de riure, que s'ho han passat bé, i escoltant poesia...

Cartell de l'espectacle Po(l)èmics, organitzat per l'AJELC

La poesia elitista, repleta de referències clàssiques, seriosa, descafeïnada, ha fet molt de mal. La recuperació de les referències joglaresques, de la ironia, de la frescor de la picaresca ha fet que la poesia torni a estar de moda. Bona prova n'és la programació estable de més d'un local i la bona salut de la poesia jove catalana, de festivals d'estiu de poesia, d'un moviment literari que ha tingut en el vers el seu esperat esclat. El relat breu ja no és el caldo de cultiu de la jove literatura, ara és el vers, el vers punyent lliure, directe, tendre, dur, juganer, de tocs àcids i a vegades estripats.

Avui en dia, la gent necessita més que mai fantasia, escapar d'una grisor social que és cada cop més densa, buscar espais on es pugui respirar aire menys contaminat, i aquest enlairament espiritual s'aconsegueix escoltant bona poesia i bona música en un entorn on la dramatització també té lloc.

I això no és tan sols patrimoni de les ciutats, sinó també dels pobles, de la Catalunya més profunda a la més costanera, de les festes majors, a les terrasses d'estiu a mb la canya a la mà i el plat d'olives sobre la taula.

La gent té ganes de gaudir de les paraules, d'entendre el que sent, de veure que algú parla com ells, que sent el mateix que ells i que no té vergonya d'exposar-ho públicament, perquè la vergonya només apareix quan s'amaga alguna cosa.

No obstant això, no tot són flors i violes, encara queda molt camí per recórrer. Un dels camins és el cobrament dels recitals. Els programadors i organitzadors no pensen a cridar músics sense pagar-los res, però en canvi sí que ho consideren en el cas dels poetes, i això és un error. Si no canviem aquest fet, consolidarem un model cultural gratuït de consum ràpid, fàcil i buit. Cultura assequible sí, com ha de ser el menjar, l'habitatge, l'educació, etc., però no a canvi del malviure. Aquesta realitat l'hem de canviar entre tots. No pot ser que actors famosos vagin a recitar versos que no són d'ells, cobrant cinc cents euros per tres quarts d'hora d'espectacle, i que els mateixos programadors neguin l'existència de diners per pagar joves creadors que volen compartir la seva feina.

A més a més, hem d'animar els editors a llançar poemaris només de gent jove, com passa a la resta de països europeus, on els joves tenen el seu espai, perquè són ells els que posen els fonaments del futur, el dit a la nafra, l'esperança al carrer.

Són temps per a la poesia, per a la construcció d'una realitat diferent, més propera, menys encarcerada. La literatura amb majúscules s'escriu amb poques paraules, munyint bé la melodia, esmolant la dicció, fent esclatar la rima, com deia Maiakovski: «la rima és un barril, un barril de dinamita, l'estrofa és la metxa».

Destrossem els convencionalismes, conquerim les places, fem bandera d'uns valors segrestats per evolucions borsàries fruit de la perversió d'uns pocs. La revolució, ara més que mai, és el pensament lliure, el fet de compartir les experiències vitals que han contribuït a ser qui som.

Hi ha qui té la creença que ja no són necessàries ni les associacions, ni les plataformes oficials, ni les editorials, sinó només la iniciativa individual, Internet, les autoedicions, i tocar moltes portes de locals nocturns. No estic ni a favor ni en contra dels escriptors que opinen d'aquesta manera, només vull apuntar que caminar en companyia és més ric i engrescador, i fa que un aprengui més. El fet d'escriure ja és de per si solitari, un necessita aïllar-se de l'entorn per navegar per aigües profundes i pescar les

idees que alimentaran un món més enllà de la visió de la finestra.

Guanyar-se les garrofes en solitari no és incompatible amb voler formar part d'alguna cosa més grupal, només faltaria! En els temps que corren cal tocar més d'una tecla, i no desafinar gaire.

Són molts els records compartits amb els companys de l'Associació de Joves Escriptors en Llengua Catalana (AJELC) en aquests anys més actius. Tarragona, Terrassa, l'Alguer, Puigcerdà, Barcelona, Santa Coloma de Gramenet, Girona, València, Manresa, etc. També cal recordar el suport de l'editorial Comanegra a l'hora de treure quatre petits poemaris d'escriptors novells a preus del tot populars, només tres euros. Són aquestes propostes i iniciatives les que permeten avançar, deixar enrere l'ostracisme que ens regalen, als joves, les nostres institucions, tan artritiques com messiàniques.

La salvació vindrà per part nostra, ningú ens ajudarà a treure el cap fora d'aquesta marea de tints d'estafa especuladora i barroera. Si no ens omplim el pit de coherència, i actuem d'acord amb el que sentim, no recollirem el fruit tan anhelat de poder gaudir d'una cultura dinàmica, oberta i assequible per a tothom que vulgui deixar-se seduir pels mots entrellaçats.

Siguem valents, deixem enrere la fal·làcia que temps passats foren millors i anem ocupant l'espai públic a través de la paraula, la tendresa, l'amor. L'escriptor, el poeta en aquest cas, ha de tenir prestigi, i aquest prové, en part, d'una emancipació econòmica que li permeti tenir temps per crear.

El circuit és a mig fer, el públic espera i és font de recompensa, els poetes joves els tenim, la llengua catalana és rica i musical, a què esperem per fer-nos al carrer?

No hi ha millor tancament que uns versos manlevats d'un paper tatuat que tinc a prop, si em permeteu fer una mica d'autobombo en temps convulsos:

(...)

Sóc com sóc, sempre el mateix,
un gat que persegueix un peix,
una matinada, un sol que neix,
sóc poeta per putejar,
aquí, demà i en el més enllà.

I després d'això ja resto més tranquil, amb el pap buit, els punts més eixerits sobre les is, la ment més clara que fa una estona i amb ganes de seguir devorant les pàgines del llibre que he deixat descansar al costat de l'ordinador. Si em permeteu estaré fora de cobertura durant una llarga estona, i si em voleu veure em trobareu en bars de nit convulsionant versos que s'arpleguen entre llençols, vols de papallona i llavis que criden en la proximitat d'uns coixins...

Jordi López és el president de l'Associació de Joves Escriptors en Llengua Catalana